

Skolbeslut för fristående förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Misterhults friskola
i Oskarshamns kommun

Misterhult skola ekonomisk förening
Charlotte Liliemark
Värnamo gård
572 96 FÅRBO

Tillsyn i Misterhults friskola

Fristående förskoleklass
Fristående grundskola

Helhetsbedömning och beslut

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som Misterhults friskola skickat in, den verksamhetsredogörelse som lämnats samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten.

Av de elever som slutade årskurs 3 i Misterhults friskola våren 2009 bedömdes en stor andel inte nå de nationella målen i svenska och matematik. Skolinspektionen noterar att skolan har uppmärksammat de låga resultaten i årskurs 3 och vidtagit åtgärder i form av kompetensutveckling av personal och stöd för berörda elever. Skolinspektionen förutsätter att dessa insatser fortsätter. För elever i årskurs 5 redovisar Misterhults friskola en hög grad av måluppfyllelse. Trots detta visar tillsynen att det finns brist- och förbättringsområden där skolan behöver vidta åtgärder. Det är angeläget att skolan säkerställer att undervisningen organiseras så att eleverna får förutsättningar att nå de nationella målen i årskurs 5. Det är också viktigt att lärarna kontinuerligt följer upp elevernas måluppfyllelse i alla ämnen och årskurser och redovisar detta skriftligt för elever och föräldrar. För undervisningen i förskoleklass finns dock inga nationella mål att uppnå. Skolinspektionen vill i detta sammanhang påtala vikten av att skolan på ett korrekt sätt informerar elever och föräldrar om målen för utbildningen i förskoleklass.

Vidare visar tillsynen att det inte upprättas framåtsyftande individuella utvecklingsplaner för alla elever. Undervisningen behöver, i synnerhet för de äldre eleverna, utformas så att eleverna får möjlighet att utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. Skolan bedriver ett aktivt värdegrundsarbete, men måste även involvera eleverna i arbetet med skolans årliga plan mot kränkande behandling.

För att lärarna på ett adekvat sätt ska kunna stödja elevernas lärande är det viktigt att lärarna har utbildning för de ämnen och årskurser de undervisar i. I Misterhults friskola finns såväl lärare som saknar pedagogisk utbildning som lärare som undervisar i ämnen och årskurser de saknar utbildning för. Detta lyfte Skolverket fram som ett förbättringsområde i utbildningsinspektionen 2007. Det är anmärkningsvärt att punkten kvarstår efter tre år.

En skolas arbete måste ständigt utvecklas så att det svarar mot uppställda mål. Detta förutsätter ett fortlöpande kvalitetsarbete där resultat följs upp på såväl individ- som skolnivå och måluppfyllelsen analyseras samt åtgärder för förbättringsarbetet initieras och utvärderas. För detta arbete har skolans rektor ett särskilt ansvar. Tillsynen visar att rektorn för Misterhults friskola i högre grad behöver följa upp och utvärdera skolans resultat och arbetet mot högre måluppfyllelse.

Skolinspektionen har i tillsynen av Misterhults friskola identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Skolans pedagogiska personal har inte utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver (9 kap. 2 § skollagen).
- Skolans plan mot kränkande behandling uppfyller inte författningarnas krav och eleverna har inte deltagit i utarbetandet av planen (14 a kap. 8 § skollagen, 2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling).
- Undervisningen utgår inte från och omfattar kursplanernas krav i samtliga ämnen i årskurs 5 (9 kap. 2 § skollagen).

Skolinspektionen har i tillsynen av Misterhults friskola också identifierat följande förbättringsområden som bör åtgärdas

- Skolan ger inte alla elever förutsättningar att lägst nå målen för utbildningen (9 kap. 2 § skollagen).
- Skolan behöver utveckla de individuella utvecklingsplanerna inklusive de skriftliga omdömena (1 a kap. 8 § förordningen om fristående skolor).

- Rektorn behöver i högre grad inhämta kunskap om och följa upp lärarnas undervisning (9 kap. 2 § skollagen).
- Rektorn behöver ta ett större ansvar för att skolans resultat utvärderas (9 kap. 2 § skollagen).
- Skolan behöver på ett adekvat sätt klargöra mål och krav för föräldrar och elever (9 kap. 2 § skollagen).
- Lärarna behöver i större utsträckning anpassa undervisningen efter elevers behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande (9 kap. 2 § skollagen).
- Skolans ordningsregler är inte förankrade och efterlevs inte fullt ut (9 kap. 2 § skollagen).
- Skolans arbete med åtgärdsprogram behöver förbättras (1 a kap. 5 a § förordningen om fristående skolor).

Bedömningarna redovisas i bilaga 2.

Huvudman och rektor har ansvar för att skolans brister åtgärdas. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast den 21 september 2010.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit utredaren Margareta Bure, undervisningsråden Anders Kennberg och Christina Aro Östgren och avdelningsjurist Carin Holtz.

På Skolinspektionens vägnar

Allan Westerdahl
Enhetschef

Rut Hård af Segerstad
Utredare/föredragande

Kopia till
Oskarshamns kommun

Skolbeslut

Tillsyn i Misterhults friskola

2010-05-21

5 (16)

Dnr 44-2010:172

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen och beskrivning av skolan

Bilaga 2 Tillsynsprotokoll och bedömningar för Misterhults friskola

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Oskarshamns kommun under våren 2010. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Misterhults friskola den 17–18 mars 2010.

Huvudmannen för Misterhults friskola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar av skolan redovisas. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister. Tidpunkt för detta anges i beslutet.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö** samt **enskild elevs rätt**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/tillsyn).

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från Misterhults friskola, dels den information som samlats in under besöket. I Misterhults friskola intervjuades rektorn, lärare och elever. Även annan information om skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Huvudmannen och rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Tabell 1: Antal elever på Misterhults friskola

Skolan	Antal elever
Fristående förskoleklass	9
Fristående grundskola	40

Källa: Misterhults friskola 2010-03-10

Skolverket godkände Misterhults friskola som en fristående grundskola för årskurserna 1–6 genom beslut (dnr 2003:2057) den 14 april 2004. I samma beslut godkände Skolverket att fristående förskoleklass får bedrivas vid skolan. Utbildningens inriktning är allmän med profilering mot rörelse, hälsa och natur.

Huvudman för skolan är Misterhult skola ekonomisk förening med organisationsnummer 769609-9956.

Verksamheten vid Misterhults friskola startade läsåret 2004/2005 och omfattar förskoleklass och grundskola årskurserna 1–6. Skolan följer läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94.

Skolan hade vid tillsynsbesöket 49 elever. De flesta eleverna är folkbokförda i Oskarshamns kommun, men skolan har även elever från Västerviks kommun.

Skolan ligger i Oskarshamns kommun i samhället Misterhult cirka tre mil norr om Oskarshamns centralort.

Vid skolan finns även ett fritidshem i enskild regi. Tillsynsansvaret för fritidshemmet vilar på Oskarshamns kommun och omfattas således inte av Skolinspektionens tillsyn.

Tillsynsprotokoll för Misterhults friskola

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygghet och studiero

Enskild elevs rätt

Bedömning

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Avgifter

Rektors beslutsfattande

Huvudmannaskap och tillstånd

Stabilitet

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att skolan inte ger alla elever förutsättningar att lägst nå målen för utbildningen.

Författningsstöd:

9 kap. 2 § skollagen

Motivering:

Skolinspektionen har tagit del av resultaten i de nationella ämnesproven i matematik och svenska för årskurs 3 och i engelska, matematik och svenska för årskurs 5 år 2009 samt Misterhults friskolas sammanställningar av måluppfyllelse i förhållande till kursplanernas mål i årskurs 3 för år 2009 och i årskurs 5 för åren 2007–2009. Enligt skolans uppgifter nådde eleverna i hög grad målen för årskurs 5. Av de elever som slutade årskurs 3 våren 2009 bedömdes emellertid endast cirka hälften av eleverna nå de nationella målen i svenska och matematik.

Jämför med Läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94), 2.2 Kunskaper.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Fokus på skolans uppdrag

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att skolan inte i alla ämnen har lärare som har utbildning för den undervisning som de i huvudsak bedriver.

Författningsstöd:

9 kap. 2 § skollagen

Motivering:

Av dokumentation och intervjuer i Misterhults friskola framgår att skolan till stor del använder lärare som saknar utbildning i de ämnen och de årskurser som de undervisar i samt lärare som saknar pedagogisk utbildning.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Lärarnas bedömning och utvärdering

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att skolan behöver utveckla de individuella utvecklingsplanerna inklusive de skriftliga omdömena.

Författningsstöd:

1 a kap. 8 § förordningen om fristående skolor
Jämför med 7 kap. 2 § grundskoleförordningen

Motivering:

Skolinspektionen har tagit del av dokument som upprättas i anslutning till utvecklings-samtalen vid Misterhults friskola. Av dessa framgår att för elever i årskurs 5 och 6 inte ges skriftliga omdömen i varje ämne som eleverna får undervisning i. De omdömen som ges redovisar inte de naturorienterande och de samhällsorienterande ämnena var för sig. Eleverna får inte heller skriftliga omdömen i teknik.

Bestämmelserna om individuella utvecklingsplaner innebär att den individuella utvecklingsplanen för en elev ska innehålla skriftliga omdömen om elevens kunskaper i varje ämne och varje årskurs men också vara framåtsyftande och sammanfatta vilka kunskaper och förmågor eleven ska utveckla. Planen ska även beskriva skolans insatser för att stödja och stimulera elevens fortsatta kunskapsutveckling. Se vidare Skolverkets allmänna råd för individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen (SKOLFS 2009:16).

Vid Misterhults friskola upprättar olika lärare olika slag av dokument vid utvecklings-samtalen. Det förekommer dokument som benämns IUP, men även andra typer av dokument. Vissa dokument saknar en sammanfattning av vilka kunskaper och förmågor eleven ska utveckla, samt uppgifter om vilka insatser skolan avser att vidta för att stödja och stimulera elevens fortsatta kunskapsutveckling. Dessa dokument motsvarar således inte författningarnas krav på individuella utvecklingsplaner. Skolinspektionen vill även framhålla vikten av att planerna benämns individuella utvecklingsplaner i enlighet med författningarna.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan**Bedömningsområde: Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering****Bedömning:**

Skolinspektionen bedömer att rektorn inte i tillräcklig omfattning inhämtar kunskap om och följer upp lärarnas undervisning.

Författningsstöd:

9 kap. 2 § skollagen

Motivering:

För att en skola ska utvecklas krävs en ledning som utifrån läroplanens intentioner kan ansvara för att undervisningens uppläggning, innehåll och arbetsformer anpassas efter elevernas skiftande behov och förutsättningar. Rektorn vid Misterhults friskola arbetar som rektor på 25 procent av sin tjänst. Övrig tid tjänstgör hon som lärare. Av intervjuer framgår att rektorn huvudsakligen inhämtar kunskap om lärarnas undervisning genom informella samtal i det dagliga arbetet. Därmed har rektorn ett begränsat underlag för att kunna utveckla skolans undervisning och öka elevernas måluppfyllelse.

Jämför med Läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94), 2.8 Rektors ansvar. Se även följande bedömningspunkt.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan**Bedömningsområde: Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering****Bedömning:**

Skolinspektionen bedömer att rektorn inte i tillräcklig utsträckning tar ansvar för att skolans resultat utvärderas regelbundet och använder detta underlag för att nå de nationella målen.

Författningsstöd:

9 kap. 2 § skollagen

Motivering:

Kunskapsresultaten vid Misterhults friskola redovisas alltför begränsat. I skolans kvalitetsredovisning för år 2008–2009 redovisas endast resultat i nationella ämnesprov i svenska och matematik i årskurs 3 och i svenska, matematik och engelska i årskurs 5.

Redovisning av kunskapsuppföljning i fler ämnen än svenska, matematik och engelska saknas således. Skolan saknar därmed ett viktigt underlag för att i sitt systematiska kvalitetsarbete analysera och vidta åtgärder för ökad måluppfyllelse. I samband med den regelbundna tillsynen har skolan uppskattat måluppfyllelsen i svenska och engelska i årskurs 3 år 2009 och i samtliga ämnen i årskurs 5 för åren 2007-2009.

En skolas resultat är till stora delar kopplat till och beroende av det ledarskap som finns. Skolinspektionen vill betona att rektorn som pedagogisk ledare och chef för lärarna har ett särskilt ansvar för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen. Vid Misterhults friskola följer lärarna upp enskilda elevers kunskapsutveckling. Lärarna utvärderar också sin egen undervisning som en del i skolans kvalitetsarbete och som underlag för skolans kvalitetsredovisning. Vid intervjuer med rektor och personal framkommer dock att gemensamma pedagogiska diskussioner för att utveckla skolans arbete mot ökad måluppfyllelse förekommer endast sparsamt, då andra frågor som rör det dagliga arbetet dominerar vid arbetslagets träffar. Såväl rektor som personal ser ett behov av fördjupade pedagogiska diskussioner. Skolinspektionen vill framhålla vikten av att skolan återkommande följer upp och utvärderar sina resultat i förhållande till de nationella målen och att nya metoder prövas och utvecklas. I detta arbete behöver skolan särskilt utvärdera de särskilda stödinsatser som görs för att försäkra sig om att de leder till de uppsatta målen.

Jämför med Läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94), 1 Den enskilda skolans utveckling och 2.8 Rektors ansvar.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Fokus på lärande

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att skolan inte på ett adekvat sätt klargör mål och krav för föräldrar och elever.

Författningsstöd:

9 kap. 2 § skollagen

Motivering:

Misterhults friskola har utarbetat lokala konkretiseringar av de nationella kursplanerna. Dessa är kända av eleverna och finns även tillgängliga på skolans webbplats. I detta lokala måldokument har skolan även konkretiserat kravnivåer i svenska, matematik, engelska och idrott och hälsa som man förväntar sig att eleverna ska ha uppnått i slutet av förskoleklass. Dessa mål är formulerade som att eleven i slutet av förskoleklass i svenska bland annat "bör kunna läsa och skriva bokstäverna i alfabetet". Av intervjuer

med lärare framgår att målen främst är att betrakta som strävansmål. Skolinspektionen vill betona att mål att uppnå inte är förenliga med bestämmelserna för utbildningen i förskoleklass och att skolan på ett korrekt sätt bör informera om målen för utbildningen.

Intervjuade elever i årskurs 6 uppger att de fått information om de nationella målen för årskurs 5, men att skolan inte informerat om vilka nationella mål eleverna i årskurs 6 arbetar mot. Skolinspektionen vill framhålla vikten av att eleverna har kännedom om målen för utbildningen; detta är bland annat en förutsättning för att eleverna ska kunna få ett reellt inflytande över utbildningens utformning och sitt eget lärande.

Jämför med Läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94), 1 Skolans värdegrund och uppdrag.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Fokus på lärande

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att undervisningen inte utgår från och omfattar kursplanernas krav i samtliga ämnen i årskurs 5.

Författningsstöd:

9 kap. 2 § skollagen

Motivering:

De lokala konkretiseringarna av kursplanerna för Misterhults friskola omfattar mål att uppnå i slutet av varje årskurs i svenska, matematik och engelska, för övriga ämnen finns mål för var och en av de lägre årskurserna, men endast gemensamma mål för de högre årskurserna, exempelvis gemensamma mål för årskurs 4–6 för vart och ett av de samhällsorienterande och naturorienterande ämnena. Det framgår av intervjuer att undervisningen i årskurs 4–6 i samhällsorienterande och naturorienterande ämnen är organiserad enligt en treårscykel där eleverna i dessa årskurser samläser ämnena och att detta medför att eleverna i vissa ämnen får vänta till årskurs 6 för att få den undervisning som krävs för att de ska få möjlighet att nå de nationella målen för årskurs 5.

Jämför med Läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94), 2 Mål och riktlinjer samt 2 kap. 6 § grundskoleförordningen.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö**Bedömningsområde: Fokus på lärande****Bedömning:**

Skolinspektionen bedömer att lärarna inte i tillräcklig omfattning arbetar med att anpassa undervisningen efter elevers behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Författningsstöd:

9 kap. 2 § skollagen

Motivering:

Av intervjuer med lärare och elever framgår att det finns elever på skolan som inte stimuleras i tillräckligt hög grad och att undervisningen inte anpassas efter deras förutsättningar. Detta gäller bland annat äldre elever som följer en undervisning anpassad till yngre elever i samma klass. I de exempel på individuella utvecklingsplaner som Skolinspektionen tagit del av framgår inte heller hur skolan stimulerar de äldre eleverna att utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna.

Jämför med Läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2.2 Kunskaper.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö**Bedömningsområde: Trygghet och studiero****Bedömning:**

Skolinspektionen bedömer att skolans ordningsregler inte är förankrade och efterlevs fullt ut i Misterhults friskola.

Författningsstöd:

9 kap. 2 § skollagen

Motivering:

I Misterhults friskola finns ordningsregler såväl för hela skolan som för enskilda klassrum. Det framkommer vid intervjuer att de skolgemensamma ordningsreglerna tagits fram för flera år sedan. Eleverna har inte varit delaktiga i framtagandet av ordningsreglerna. Elever uppger att ordningsreglerna ibland ändras och att det därför är svårt att veta vilka regler som gäller. Vid Skolinspektionens besök fanns även exempel på skriftliga ordningsregler med delvis olika innehåll. Både lärare och elever uttrycker att det i skolan finns olika förhållningssätt till ordningsreglerna.

Jämför med Läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94), 2.1 Normer och värden.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att skolans plan mot kränkande behandling inte uppfyller skollagens krav.

Författningsstöd:

14 a kap. 8 § skollagen

2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling

Motivering:

Misterhults friskola har en plan mot kränkande behandling som benämns Likabehandlingsplan. Till stora delar uppfyller planen lagens krav. Det saknas emellertid en specifik redovisning av verksamhetens behov utifrån en aktuell kartläggning som utgångspunkt för de insatser som avses påbörjas och genomföras under det kommande året. Vidare har eleverna inte medverkat vid framtagandet av planen.

Se vidare Skolverkets allmänna råd om att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling (SKOLFS 2009:38).

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att skolans arbete med åtgärdsprogram behöver förbättras.

Författningsstöd:

1 a kap. 5 a § förordningen om fristående skolor

Motivering:

De åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av omfattar långsiktiga mål för eleven, men saknar konkreta mål för eleven att uppnå på kortare sikt relaterade till de nationella målen. Det framkommer i intervjuer samt av exempel på program upprättade på skolan att åtgärdsprogram vanligen upprättas i början av en termin för att utvär-

deras i slutet av terminen. Skolinspektionen vill framhålla vikten av att skolan i sitt arbete med särskilda stödinsatser arbetar med kortsiktiga mål för eleven i riktning mot de långsiktiga målen; på detta sätt förbättras skolans möjligheter att bedöma vilka åtgärder som fungerar.

Se vidare Skolverkets allmänna råd för arbete med åtgärdsprogram (SKOLFS 2008:25).